EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 12.2.2025
COM(2025) 41 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Provádění Evropské městské iniciativy v letech 2022–2024

Obsah

1. ÚVOD 2
2. PROVÁDĚNÍ 2
2.1 Financování inovací ve městech 3
2.2 Podpora kapacit a znalostí ve městech 5
2.2.1 Posilování kapacit měst 5
2.2.2 Podpora znalostí a politik ve městech 8
2.3 Řízení a další činnosti 9
3. PRVNÍ VÝSLEDKY 10
4. ZÁVĚRY 13

1. ÚVOD

Evropa čelí mnoha výzvám, od hospodářského oživení a budování inkluzivní společnosti přes boj se změnou klimatu, zhoršováním životního prostředí a demografickými změnami až po souběžnou ekologickou a digitální transformaci. Města jsou místem, kde se všechny tyto výzvy spojují a kde lze vyzkoušet a otestovat nová řešení způsobem, který lidem přinese změnu.

Politika soudržnosti je výrazně zaměřena na města a její podpora udržitelného rozvoje měst byla pro programové období 2021–2027 posílena, aby pomohla městům aktivně se zapojit do navrhování a provádění politických opatření reagujících na jejich místní problémy. Fondy soudržnosti tak do měst investují více než 100 miliard EUR a města jsou v rámci programů politiky soudržnosti přímo odpovědná za navrhování a realizaci investic v hodnotě více než 24 miliard EUR.

Kromě toho byla v rámci městské dimenze politiky soudržnosti na programové období 2021–2027 zřízena nová Evropská městská iniciativa (EUI)[1]. S rozpočtem ve výši 395 milionů EUR[2] představuje nástroj pro podporu měst všech velikostí, budování kapacit a znalostí, podporu inovací a vývoj přenositelných a rozšiřitelných řešení městských výzev týkajících se EU. Činnosti jsou koordinovány s programem URBACT[3] a doplňují jej a podporují mezivládní práci v rámci Městské agendy EU.

Tato zpráva popisuje činnosti iniciativy EUI a výsledky jejího provádění od 1. září 2022 do 31. srpna 2024.

2. PROVÁDĚNÍ

Realizací iniciativy EUI byl pověřen region Hauts-de-France v úzké spolupráci s Evropskou komisí[4]. Region Hauts-de-France zřídil stálý sekretariát (dále jen „sekretariát EUI“), který vykonává všechny každodenní činnosti uvedené v této zprávě. Práce je postavena na dvou složkách iniciativy, jejichž cílem je poskytnout: a) podporu inovací a b) podporu budování kapacit a znalostí, posuzování územního dopadu, rozvoje politik a komunikace (obrázek 1). Z rozpočtu ve výši 395 milionů EUR[5] je 75 % prostředků určeno na složku a) a 25 % na složku b).

[1] Článek 12 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 ze dne 24. června 2021 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti.

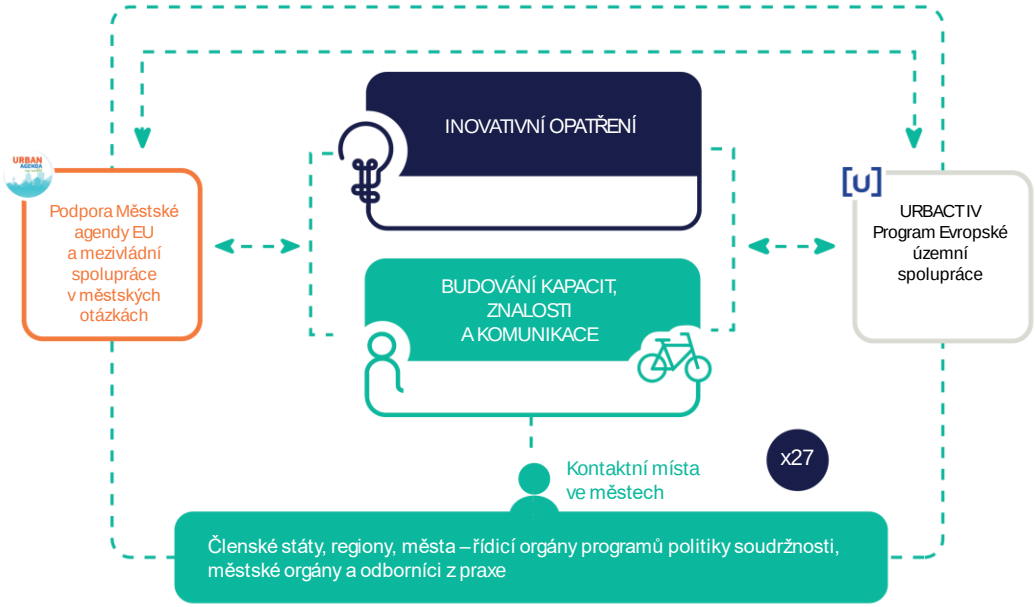
[2] Původní rozpočet ve výši 400 milionů EUR (v cenách roku 2018) byl snížen na 395 milionů EUR (v běžných cenách) z důvodu přezkumu víceletého finančního rámce v roce 2024.

[3] Článek 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1059 ze dne 24. června 2021 o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a nástrojů financování vnější činnosti. Program URBACT financuje sítě měst, které města podporují v rozvoji integrovaných postupů.

[4] Na základě článku 12 nařízení (EU) 2021/1058 bylo provádění iniciativy EUI svěřeno regionu Hauts-de-France prostřednictvím nepřímého řízení. V květnu 2021 byla zveřejněna výzva k vyjádření zájmu o nepřímé řízení iniciativy EUI, na jejímž základě byl v červenci 2021 vybrán region Hauts-de-France. Dohoda mezi Komisí a regionem Hauts-de-France byla podepsána v srpnu 2022.

[5] V běžných cenách.

Obrázek 1. Intervenční logika Evropské městské iniciativy

2.1 Financování inovací ve městech

Iniciativa EUI podporuje projekty inovativních opatření, jejichž cílem je podpora transformační role měst a zavádění prověřených městských inovací v celé EU. Každý projekt může získat příspěvek z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) v maximální výši 5 milionů EUR s mírou spolufinancování 80 % a maximálně na dobu čtyř let[6]. Způsobilými žadateli jsou městské orgány nebo seskupení městských orgánů (tj. velkoměsta, menší města nebo předměstí) s celkovým počtem obyvatel alespoň 50 000, které se nacházejí v jednom z členských států EU.

Tato pracovní oblast navazuje na pilotní iniciativu Městská inovativní opatření[7], která byla realizována v programovém období 2014–2020. Od té doby bylo zavedeno mnoho vylepšení, např.: i) větší zaměření na městské inovace, které mají význam pro politiku soudržnosti, ii) lepší měřitelnost výsledků na základě předem stanovených ukazatelů, iii) větší zaměření na provozní připravenost projektů, potenciál pro rozšiřování a opakovatelnost testovaných řešení.

Byly naplánovány čtyři výzvy pro inovativní opatření iniciativy EUI, přičemž dvě výzvy byly uskutečněny, jedna probíhá a jedna je naplánována na rok 2026 (tabulka 1). Cílem prvních tří výzev je stimulovat inovace v určitých tematických oblastech, které jsou důležité pro politiky EU, zatímco čtvrtá výzva je plánována na podporu měst s menšími zkušenostmi v oblasti inovací.

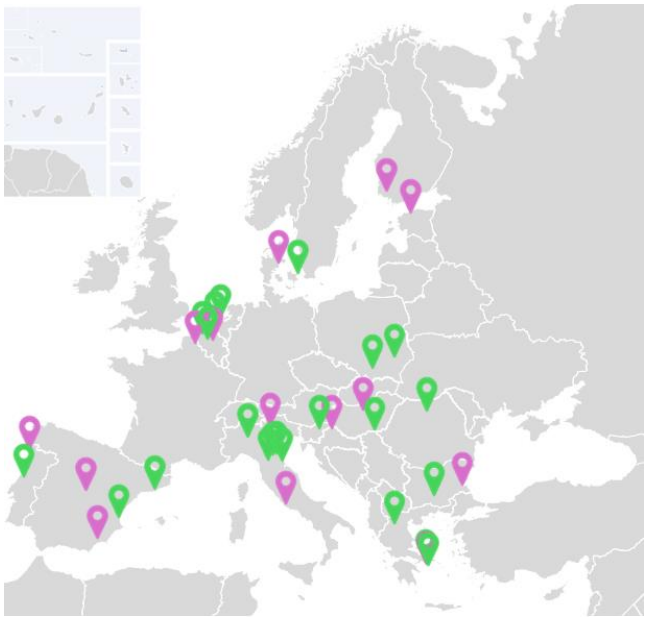
6 Iniciativa EUI – pokyny pro inovativní opatření.
7 UIA – Městská inovativní opatření.

Tabulka 1. Výzvy pro inovativní opatření iniciativy EUI

Výzva	Zveřejnění (rok), téma (témata)	Žádosti	Vybrané projekty, celkový příspěvek z EFRR (v EUR)	Úspěšnost žádostí
1	2022, jedno téma: Nový evropský Bauhaus	99 žádostí z 21 členských států	14 projektů z 12 členských států, 65,2 milionu EUR	14 %
2	2023, tři témata: ekologizace měst, udržitelný cestovní ruch, využití talentů ve městech, kde ubývá obyvatel	112 žádostí z 21 členských států	22 projektů z 12 členských států, 98 milionů EUR	20 %
3	2024, dvě témata: energetická transformace, technologie ve městě	Uzávěrka výzvy v říjnu 2024	Plánovaný rozpočet 90 milionů EUR	–
4	Naplánováno na rok 2026	–	–	–

V rámci dvou výzev bylo vybráno 36 projektů ze šestnácti členských států (obrázek 2). S cílem zlepšit zeměpisné pokrytí a pomoci městům při přípravě kvalitních žádostí bylo přijato několik opatření, např. uspořádání seminářů pro žadatele ve všech členských státech střední a východní Evropy a vytvoření sítě národních kontaktních míst pro města, která propagují výzvy ve všech členských státech.

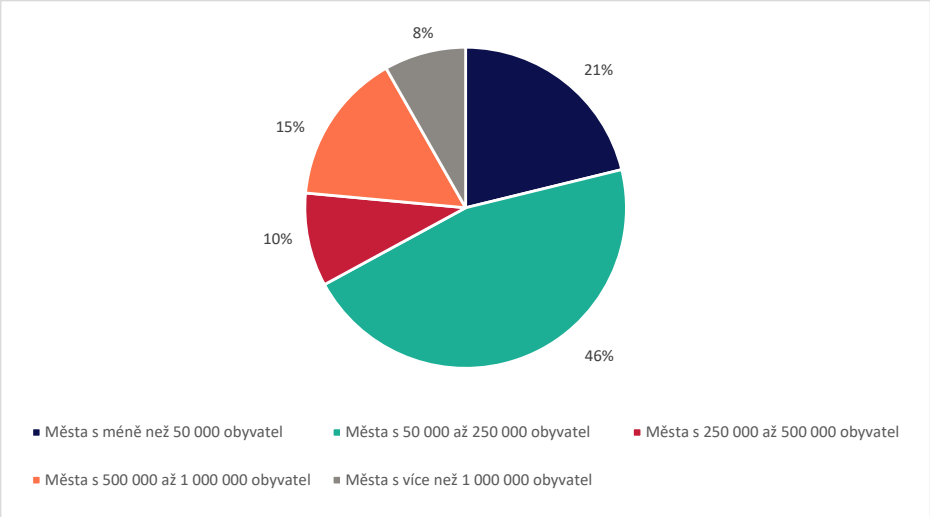
Obrázek 2. Zeměpisná umístění vybraných projektů v rámci dvou výzev pro inovativní opatření (výzva 1: fialově, výzva 2: zeleně)

Pokud jde o počet obyvatel městských center, jejichž orgány se účastní vybraných projektů v rámci obou výzev, více než dvě třetiny z nich tvoří malá a střední města (obrázek 3) a stejně tak

více než dvě třetiny z nich tvoří „města podle článku 11“[8].

Obrázek 3. Podíl městských orgánů na počet obyvatel ve vybraných projektech inovativních opatření

Novinkou je, že část grantu z EFRR na každý projekt inovativních opatření je určena na financování nadnárodních partnerství v oblasti přenosu mezi vedoucími městskými orgány a třemi dalšími městy EU, z nichž dvě musí být z méně rozvinutých nebo přechodových regionů[9]. Metoda navazuje na pilotní mechanismus přenosu Městských inovativních opatření realizovaný v rámci programu URBACT III v letech 2021–2022 a jejím cílem je předat zkušenosti s testovaným inovativním řešením a prozkoumat možnosti jeho replikace v prostředí jiných měst. Cílem je také inspirovat investice v rámci programů politiky soudržnosti a podpořit inovační kapacity měst mimo města, která stojí v čele projektů inovativních opatření.

2.2 Podpora kapacit a znalostí ve městech

2.2.1 Posilování kapacit měst

Činnosti iniciativy EUI v oblasti budování kapacit byly zahájeny v roce 2023 a jsou prováděny jako pilotní opatření do konce roku 2024[10]. Tyto činnosti zahrnují tři typy opatření: výměny mezi městy, vzájemná hodnocení a akce zaměřené na budování kapacit. Jejich cílem je zlepšit schopnosti měst při koncipování a provádění strategií, politik a postupů udržitelného rozvoje měst integrovaným a participativním způsobem. Fungují také doplňkově a koordinovaně s programem URBACT IV[11].

Výměna mezi městy[12] je činnost iniciovaná zdola nahoru a řízená poptávkou a je založena na nepřetržité výzvě. V jejím rámci se krátkodobě setkává dožadující městský orgán, který čelí určitému problému, a jiný městský orgán z jiného členského státu, který má odborné znalosti pro jeho řešení. Výměna významně podporuje vzájemné učení.

Zájem městských orgánů o výměny mezi městy postupně roste. Do 31. srpna 2024 bylo přijato 60 žádostí od měst z 22 členských států. Nejvíce žádostí podala města z Itálie, Španělska, Portugalska a Finska. Stále probíhá nebo již bylo dokončeno 40 výměn[13], které mobilizovaly

[8] Města podle článku 11 jsou města vybraná členskými státy k realizaci udržitelného rozvoje měst podle nařízení (EU) 2021/1058.

[9] Pokyny pro žadatele týkající se inovativních opatření v rámci iniciativy EUI.

[10] V pracovním programu na období 2023–2024 rozhodnutí o financování iniciativy EUI byla stanovena pilotní fáze pro činnosti v oblasti budování kapacit.

[11] Období provádění programu URBACT IV je stanoveno na roky 2021–2027.

[12] Pokyny pro žadatele o výměnu mezi městy v rámci iniciativy EUI.

[13] Úspěšnost žádostí byla více než 85 %.

celkem 88 městských orgánů (obrázky 4 a 5). Velkou většinu (88 %) zapojených měst tvoří malá a středně velká města, která jsou téměř rovnoměrně rozložena v méně rozvinutých, přechodových a rozvinutějších regionech. Více než 60 % z nich tvoří „města podle článku 11“.

Obrázek 4. Městské orgány zapojené do výměn mezi městy jako „města s výzvou“

Obrázek 5. Městské orgány zapojené do výměn mezi městy jako partneři disponující příslušnými odbornými znalostmi.

Kromě toho jsou podporována vzájemná hodnocení[14], do kterých jsou zapojeny skupiny měst, jejichž záměrem je porovnat své integrované strategie rozvoje, které tvoří základ pro jejich udržitelný rozvoj[15]. Cílem je zlepšit koncepci a provádění strategie. Každé vzájemné hodnocení se skládá až ze čtyř „hodnocených měst“, která spolupracují se „vzájemnými hodnotiteli“, tedy jednotlivci až ze šesti měst, na řešení určené výzvy[16]. Každoročně jsou vyhlašovány výzvy zaměřené na „města podle článku 11“, která se mohou hlásit jako „hodnocená města“, a jako „vzájemní hodnotitelé“ jsou zvána další města z celé Evropské unie.

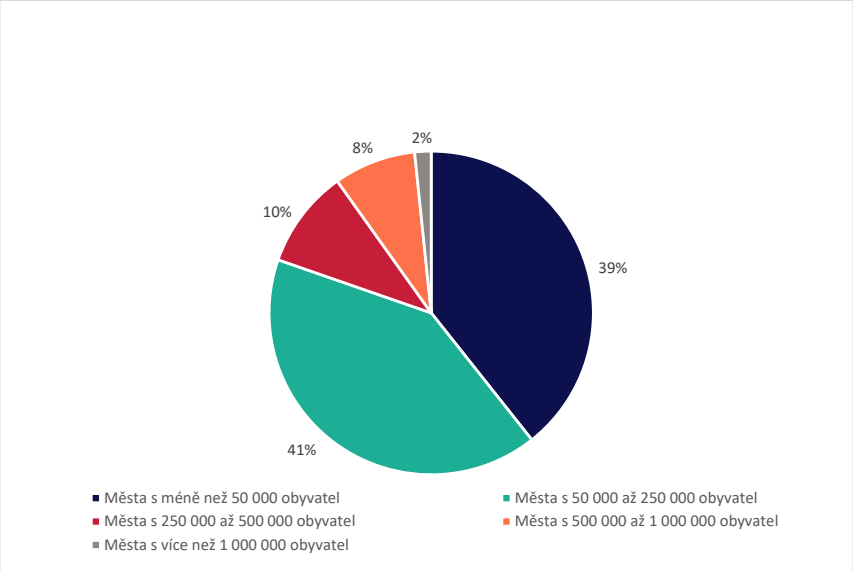
Obrázek 6. Zeměpisné pokrytí vzájemných hodnocení (hodnocená města: fialově; vzájemní hodnotitelé: zeleně)

[14] Pokyny pro žadatele o vzájemné hodnocení v rámci iniciativy EUI.
[15] Podle definice v článku 11 nařízení (EU) 2021/1058.
[16] Vychází z metodiky a nástrojů vzájemného hodnocení JRC a GŘ REGIO.

Do 31. srpna 2024 se uskutečnila tři vzájemná hodnocení, a to v Soluni (EL), Coimbře (PT) a Kališi (PL). Vzájemných hodnocení se zúčastnilo přibližně 150 účastníků, kteří zastupovali dvanáct členských států. Celkem 54 účastníků představovaly městské orgány, buď jako „hodnocená města“ (10), nebo jako „vzájemní hodnotitelé“ (44) (obrázek 6). Ze zapojených městských orgánů představovala 80 % malá a střední města (obrázek 7) a přibližně polovina z nich pocházela z méně rozvinutých regionů. Většinu „hodnocených měst“ tvořila malá a střední města z méně rozvinutých nebo přechodových regionů.

Obrázek 7. Podíl městských orgánů na počet obyvatel účastnících se vzájemných hodnocení

Akce zaměřené na budování kapacit[17] sdružují městské orgány, řídicí orgány, Komisi a další klíčové aktéry s cílem vyměnit si informace a ukázat synergie mezi nástroji a programy politiky soudržnosti a Městskou agendou EU. Akce přispívají k vytvoření „komunity městských odborníků“. Tento proces zahrnuje každoroční výzvy směrem k řídícím orgánům, aby vyjádřily zájem o pořádání akcí společně s regionem Hauts-de-France.

Do 31. srpna 2024 bylo uspořádáno osm akcí nebo zasedání zaměřených na budování kapacit v Turíně (IT), Temešváru (RO), Lublani (SI), Zadaru (HR), Tourcoingu (FR), Budapešti (HU), Tampere (FI) a Bruselu (BE). Těchto akcí se zúčastnilo přibližně 500 účastníků, z toho 160 městských orgánů.

2.2.2 Podpora znalostí a politik ve městech

Několik pracovních oblastí iniciativy EUI podporuje schopnosti měst rozvíjet znalosti a politiku. V členských státech byla zřízena síť kontaktních míst pro města[18]. V období, na které se vztahuje tato zpráva, bylo ustanoveno 25 městských kontaktních míst[19]. Většina kontaktních míst pro města slouží také jako národní kontaktní místa programu URBACT, přičemž je zajištěna koordinace, pokud se obě různá kontaktní místa nenacházejí v rámci stejného subjektu.

Byla zřízena nová znalostní platforma Portico[20]. Cílem platformy je konsolidovat bohaté stávající znalosti o městech a řešit roztříštěnost zdrojů znalostí na podporu odborníků z městské

[17] Navazující na Síť pro rozvoj měst v rámci politiky soudržnosti v programovém období 2014–2020, která podporovala výměnu informací mezi městy realizujícími integrované strategie v rámci části politiky soudržnosti týkající se udržitelného rozvoje měst a mezi městy, která vedou městská inovativní opatření.

[18] Mandát pro kontaktní místa iniciativy EUI pro města.

[19] Francie a Lucembursko mají společné kontaktní místo pro města, zatímco ustanovení kontaktního místa v Itálii se očekává.

[20] Portico.

praxe na všech úrovních. Jednou z jejích součástí je nástroj Urban Panorama, který má uživatele provést městskými iniciativami, programy a organizacemi EU. Tento nástroj bude vytvářen postupně a jeho první verze je již k dispozici na adrese[21].

V roce 2024 byl realizován první ročník celounijního výhledového průzkumu. Ten probíhá každé dva roky a dotazuje se městských orgánů a odborníků z praxe na klíčové trendy, výzvy, nedostatky ve znalostech a potřeby podpory v oblasti udržitelného rozvoje měst. Výsledky poskytují regionu Hauts-de-France informace o vznikající dynamice a potřebách městské komunity. Pokud jde o první ročník, bylo obdrženo 364 odpovědí z 25 členských států EU, přičemž více než 70 % odpovědí pocházelo od městských orgánů[22].

Brzy bude zahájena řada kapitalizačních činností[23] ve formě „laboratoří politiky v rámci iniciativy EUI“ a dalších znalostních produktů. Cílem je podpořit městské orgány a odborníky při tvorbě politik založených na důkazech a při zajišťování kvality veřejných investic, zejména v rámci politiky soudržnosti. Zvláštní úsilí bude věnováno oslovení malých a středně velkých měst, která dosud nemají dostatečné kapacity pro přístup k existujícím zkušenostem a znalostem.

Městská agenda EU – spolupráce v rámci víceúrovňové správy, která byla založena Amsterodamským paktem v roce 2016[24] – je podporována iniciativou EUI[25]. Byl navržen a zaveden balíček služeb, který pomáhá tematickým partnerstvím plnit jejich akční plány, a je poskytována pomoc při zakládání nových partnerství. Iniciativa EUI může rovněž podporovat mezivládní spolupráci v městských otázkách[26], pokud o takovou podporu požádá jeden nebo více členských států a pokud to Komise schválí.

Proběhlo několik komunikačních kampaní zaměřených na výzvy pro inovativní opatření, výzvy pro činnosti v oblasti budování kapacit, spuštění portálu Portico a výzvy pro členy partnerství Městské agendy EU. Byly zřízeny webové stránky iniciativy EUI a vytvořen zpravodaj iniciativy EUI. Tento zpravodaj má v současné době již více než 5 000 odběratelů.

2.3 Řízení a další činnosti

Bylo zavedeno řízení iniciativy EUI[27] s cílem zajistit řízení a operativní provádění všech oblastí činnosti účinným a inkluzivním způsobem. Tento mechanismus umožňuje synergie mezi jednotlivými činnostmi a participativní proces strategického vedení zahrnující všechny příslušné zúčastněné strany a skládá se z dozorčí rady a řídící skupiny.

V dozorčí radě jsou zástupci Komise, regionu Hauts-de-France a sekretariátu iniciativy EUI. Tato rada dohlíží na provádění, pokrok dosažený při plnění cílů, rozvoj a provádění činností v rámci jednotlivých složek iniciativy, monitorování výsledků a také na finanční plnění. Zajišťuje, aby strategické poradenství řídící skupiny bylo v příslušných případech začleněno do operativních činností.

Řídící skupina funguje jako poradní orgán. Je informována o strategickém provádění iniciativy EUI, zejména o soudržnosti činností a o prioritách, a poskytuje k nim poradenství. Řídící skupina se skládá ze zástupců Komise, regionu Hauts-de-France a sekretariátu iniciativy EUI, členských států z každého z trojice předsednictví EU, řídícího orgánu a sekretariátu programu

[21] Urban Panorama | Portico.
[22] Zpráva o průzkumu bude zveřejněna koncem roku 2024.
[23] Činnosti a/nebo procesy využívající znalosti vyplývající z činností iniciativy EUI, včetně projektů inovativních opatření, činností v oblasti budování kapacit, prováděných znalostních opatření atd. Kapitalizační činnosti rovněž poskytnou prostor pro rozvoj synergií s dalšími iniciativami a programy EU.
[24] Amsterodamský pakt, 2016.
[25] Jak je uvedeno v Lublaňské dohodě z roku 2021 a jejím víceletém pracovním programu přijatém ministry EU.
[26] Článek 12 nařízení (EU) 2021/1058. Podpora může zahrnovat technické a/nebo tematické odborné znalosti. V období, na které se vztahuje tato zpráva, nebyla požadována žádná podpora.
[27] Článek 12 nařízení (EU) 2021/1058.

URBACT, Výboru regionů a dvou sdružení evropských měst – Rady evropských obcí a regionů a sdružení Eurocities.

V období, na které se vztahuje tato zpráva, se konala tři zasedání obou řídících orgánů. Vzájemnou účastí a sdílením informací byla zajištěna provázanost a soulad s procesy řízení programu URBACT IV a Městské agendy EU.

Pokud jde o finanční plnění iniciativy EUI, byla na tyto činnosti vyčleněna významná část (více než polovina) rozpočtu ve výši 395 milionů EUR[28]. Byla dokončena první verze monitorovacího systému[29] a brzy bude spuštěn informační přehled, který bude ukazovat pokrok.

Byla navázána úzká spolupráce s programem URBACT IV s cílem dosáhnout celkové koordinace, synergií a doplňkovosti, zejména mezi činnostmi obou nástrojů v oblasti budování kapacit a znalostí[30]. Prostřednictvím spolupráce v rámci programu URBACT přispěla iniciativa EUI také k plnění cílů udržitelného rozvoje Agendy OSN 2030.

3. PRVNÍ VÝSLEDKY

Iniciativa EUI byla navržena společně s klíčovými aktéry[31] s cílem podpořit tvorbu strategií a politik, integrovanou a participativní implementaci a městské inovace.

Po prvních dvou letech realizace přináší iniciativa EUI první výsledky. Tato iniciativa poskytuje integrovaný soubor služeb na podporu měst všech velikostí. Činnosti byly rozvíjeny na základě interakcí mezi jednotlivými složkami iniciativy EUI a koordinace a doplňkovosti s programem URBACT IV. Kromě toho iniciativa EUI kombinuje činnosti a vstupy z Městské agendy EU a vytváří synergie s dalšími významnými iniciativami EU.

Pokud jde o zeměpisný původ 444 městských orgánů, které iniciativa EUI podpořila v období, na něž se vztahuje tato zpráva, dvě třetiny z nich pocházejí z méně rozvinutých a přechodových regionů. Většinu příjemců (73 %) tvoří malá a střední města a 70 % jsou „města podle článku 11“. Celkem 25 % podpořených měst se rovněž účastní programu URBACT, což potvrzuje posílení vazeb mezi iniciativou EUI a dalšími nástroji politiky soudržnosti.

Dvě výzvy k inovativním opatřením vyhlášené v letech 2022 a 2023 byly ukončeny a jejich výsledkem je 36 projektů v šestnácti členských státech s příspěvkem z EFRR ve výši více než 163 milionů EUR. Síť 85 měst díky nadnárodním partnerstvím v oblasti přenosu inovuje, sdílí zkušenosti a inspiruje opatření politiky soudržnosti v oblasti Nového evropského Bauhausu, ekologizace měst, udržitelného cestovního ruchu a využívání talentů ve městech, kde ubývá obyvatel. Tuto síť brzy doplní další projekty zaměřené na transformaci energetiky a na technologie ve městech. V rámci výzev byla podpořena součinnost s misemi EU, zejména s misí „Klimaticky neutrální a inteligentní města“, a s dalšími klíčovými iniciativami EU.

[28] V běžných cenách.

[29] Monitorovací systém se bude postupně rozšiřovat a prostřednictvím klíčových ukazatelů výkonnosti bude zachycovat výstupy, výsledky a dopady iniciativy EUI ve vztahu k jejím cílům.

[30] Iniciativa EUI a program URBACT se v několika ohledech doplňují, např. iniciativa EUI podporuje krátkodobé výměny mezi městy, zatímco program URBACT financuje dlouhodobé sítě měst. Tyto nástroje také pořádají společné akce a na znalostní platformě iniciativy EUI je umístěna řada znalostních zdrojů programu URBACT.

[31] Výbor regionů, sítě evropských měst a konzultace s členskými státy a dalšími zainteresovanými stranami z oblasti měst.

Fuenlabrada (ES) experimentuje s novým modelem bydlení založeným na mezigenerační solidaritě a zásadách Nového evropského Bauhausu. To přispívá k oživení centra města, které se potýká se zhoršenou kvalitou bydlení, vysokou mírou neobsazenosti bytových i komerčních prostor a stárnutím populace. **Budapešť (HU)** se potýká s krizí bydlení způsobenou vysokými cenami energií a testuje integrovaný model služeb dostupného bydlení, který zahrnuje zásady Nového evropského Bauhausu a rozvíjí soubor služeb zaměřených na veřejné i soukromé zdroje.

Boloňa (IT) kombinuje informační technologie, řešení založená na přírodě a „občanské vědce“[32] v zájmu napojení na přírodu ve svých čtvrtích a vytvoření metody „adaptivních zelených buněk“, jež řeší jev městského tepelného ostrova. **Bruggy (BE)** testují řešení modré a zelené infrastruktury ke zmírnění rizik povodní a sucha a ke zlepšení kvality vody, a to i prostřednictvím využití historické podzemní vodní sítě.

Stalowa Wola (PL) experimentuje s vytvářením podmínek pro talenty v oblasti kosmického průmyslu tím, že pro město vyvíjí vícerozměrnou specializaci zahrnující kosmickou laboratoř, akademii a klastr, které představují čtvernou šroubovici. **Haskovo (BG)** testuje vytvoření inovativního střediska MedTechHub, které mobilizuje odbornou veřejnost v rámci odvětví zdravotnictví a digitálních technologií a poskytuje služby a vzdělávací příležitosti, zejména mladým talentům, a podporuje přechod k udržitelnému místnímu hospodářství.

Kodaň (DK) je průkopníkem v oblasti správy cestovního ruchu pro své komunity a turisty, která je založena na datech a zaměřuje se na komunity, a to prostřednictvím aplikace pro participativní fotografování a hlasování, která zapojuje, shromažďuje a analyzuje údaje o zkušenostech uživatelů. **Coimbra (PT)** pilotně zavádí webový portál udržitelného cestovního ruchu založený na velkých jazykových modelech, obohacený o skutečné údaje o destinaci a personalizované trasy pro turisty.

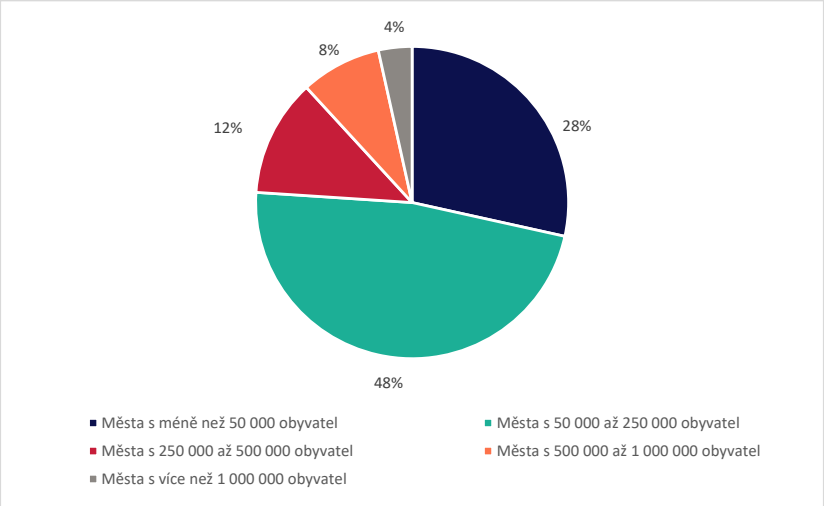
Autorská práva: obrázek 1 ©Gettyimages.be/zak00; obrázek 2 ©Gettyimages.be/DrAfter123; obrázek 3 ©Gettyimages.be/guoya; obrázek 4 ©Gettyimages.be/Annika McFarlane.

Činnosti v oblasti budování kapacit jsou prováděny s konkrétním záměrem podpořit města a realizovat investiční podíl více než 24 miliard EUR z EFRR určený na udržitelný rozvoj měst[33]. Ačkoli jsou tyto činnosti v pilotní fázi, účastníci je již nyní považují za přínosné[34]. Těchto činností se zúčastnilo 485 městských odborníků, z nichž téměř 60 % zastupovalo městské orgány a dvě třetiny pocházely z „měst podle článku 11“. Prostřednictvím činností v oblasti budování kapacit se dostává podpory zejména menším městům, neboť 76 % měst, která se

[32] Občanskými vědci jsou členové široké veřejnosti.
[33] Na základě více než 1 100 integrovaných strategií rozvoje měst.
[34] Na základě zpětné vazby získané od účastníků činností v oblasti budování kapacit.

těchto činností účastní, má méně než 250 000 obyvatel (obrázek 8).

Obrázek 8. Podíl (v %) městských orgánů, které se účastní činností v oblasti budování kapacit, na počet obyvatel měst.

V rámci budování kapacit se výměny mezi městy týkaly řady témat, např. dostupného bydlení, sociálního začleňování, mobility, přizpůsobování se změně klimatu, digitalizace, obnovy měst, cestovního ruchu a přístupu k financování. Vzájemná hodnocení zlepšila schopnosti měst v oblasti zapojení zúčastněných stran a meziodvětvové spolupráce, propojení strategií s agendami EU a globálními agendami a s venkovskými oblastmi, jakož i s finanční podporou. Akce zaměřené na budování kapacit se zabývaly různými tématy, např. návrhem integrované strategie, funkčními městskými oblastmi, integrovanými územními investicemi a komunitně vedeným místním rozvojem, ekologickou transformací a inovačními ekosystémy.

Došlo k vytvoření koordinace s programem URBACT IV a činností, které jej doplňují. Města podporovaná programem URBACT působí při činnostech iniciativy EUI v oblasti budování kapacit jako partneři disponující příslušnými odbornými znalostmi. Program URBACT také spolupracuje jako strategický partner při vytváření znalostní platformy Portico. V zájmu zajištění koordinované činnosti a synergií je třeba úzké propojení mezi iniciativou EUI a programem URBACT podporovat.

Je vytvořena síť národních kontaktních míst pro města, která urychluje poptávku po službách iniciativy EUI v členských státech. Slouží jako katalyzátor všech činností iniciativy EUI a oslovuje městské komunity, zejména menší města a řídící orgány. Síť plní propojující funkci při podpoře všech pracovních oblastí a první účinky jsou již patrné. Její komunita na sociálních sítích se rychle rozrůstá a v roce 2024 proběhlo nebo probíhá více než 400 mediálních kampaní. Síť vyžaduje trvalou a specializovanou podporu, aby mohla účinně poskytovat své služby, a to vzhledem k četným činnostem, které iniciativa EUI nabízí.

Znalostní platforma Portico poskytuje odborníkům z městské praxe tolik potřebný přístup ke znalostem a informacím o iniciativách EU. Obsahuje více než 1 600 znalostních zdrojů a sdružuje komunitu téměř 2 000 odborníků z městské praxe. Na platformě bude brzy k dispozici také část obsahující slibné a úspěšné městské postupy, které pocházejí z projektů podporovaných z fondů soudržnosti v celé Evropské unii. V rámci vývoje nástroje Urban Panorama se platforma Portico postupně snaží vytvořit nástroj, který propojí uživatele s vhodnými evropskými iniciativami a aktéry na základě jejich potřeb. Je třeba pokračovat v úsilí o rozšíření platformy, a zejména jejího nástroje Urban Panorama, aby si udržela dynamiku a stala se bránou EU ke znalostem o městech.

Probíhají první kapitalizační činnosti ve formě politických laboratoří a v počáteční fázi se region

Hauts-de-France spojil s programem URBACT IV a úspěšně spoluorganizoval řadu „městských laboratoří“ na téma transformace energetiky a místních potravinových systémů. Pokud jde o posuzování územního dopadu, region Hauts-de-France v současné době zkoumá typy podpůrných činností. Vzhledem k důležité úloze měst při realizaci politik EU a jednotlivých států jsou pro udržitelný rozvoj měst zásadní předpisy, které uznávají různé potřeby různých území. Vzhledem k tomu, že klíčové evropské subjekty v této oblasti vyvinuly řadu nástrojů a metodik pro posuzování územního dopadu[35], je cílem navázat na stávající nástroje a zavést činnosti, které budou od začátku roku 2025 reagovat na potřeby měst.

Podpora Městské agendy EU přináší výsledky a nová partnerství již probíhají a další budou následovat. Od roku 2022 podporuje iniciativa EUI vytvoření čtyř tematických partnerství v oblasti „ekologizace měst“, „udržitelného cestovního ruchu“, „měst rovnosti“ a „potravin“. Do konce roku 2024 by měla být zřízena další dvě partnerství – „město s citlivým přístupem k vodě“ a „dekarbonizace budov, integrované programy renovací, místní plány vytápění a chlazení“. Očekávaným dopadem podpory Městské agendy EU je zvýšení schopnosti všech zúčastněných subjektů pracovat v prostředí spolupráce v rámci víceúrovňové správy.

Byla zahájena řada komunikačních aktivit. Prostřednictvím různých platforem sociálních médií dosáhla EUI více než 28 000 sledujících. V období, na které se vztahuje tato zpráva, se na akce EUI přihlásilo celkem více než 3 000 účastníků. Značné úsilí bylo věnováno propagaci 5. ročníku konference Cities Forum v Turíně v roce 2023, na němž byla iniciativa EUI oficiálně zahájena, a přípravám nadcházejícího 6. ročníku v Krakově v červnu 2025.

4. ZÁVĚRY

Evropa svých cílů nemůže dosáhnout bez svých měst. Evropská komise bude i nadále spolupracovat s městskými orgány a poskytovat městům podporu. V této souvislosti iniciativa EUI funguje jako integrovaný nástroj a podpůrný mechanismus pro města všech velikostí v celé EU. Podporuje města konkrétními opatřeními, jako je poskytování vzájemného učení, odborných znalostí a vědomostí a financování inovací na podporu cílů politiky soudržnosti. V této souvislosti pomáhá městům reagovat na mnohé výzvy, kterým čelí.

Realizace iniciativy EUI bude pokračovat na základě přístupu založeného na poptávce, v jehož rámci zůstávají potřeby měst v popředí z hlediska strategických a operativních rozhodnutí a který se snaží poskytovat co nejrelevantnější podporu svým příjemcům. Neustálá pozornost je věnována zajištění účinné zpětné vazby ze strany měst a odborníků z městské praxe prostřednictvím sítě národních kontaktních míst pro města a interakcí v rámci pracovních proudů iniciativy.

Iniciativa EUI bude i nadále úzce spolupracovat s klíčovými organizacemi a sítěmi v oblasti měst a posilovat synergie s dalšími významnými iniciativami EU. Maximální úsilí bude věnováno tomu, aby nabídku jejích služeb využívala města všech velikostí ve všech členských státech. Zpětná vazba od příjemců bude shromážděna v roce 2025 prostřednictvím hodnocení v polovině období. Iniciativa EUI usiluje o vytvoření silných a soudržných politických opatření v EU, což zahrnuje i příspěvek k připravované evropské politické agendě pro města.

[35] Např. ESPON, Společné výzkumné středisko EU a mezivládní subjekty.